מהל' מירות הלכה ח:

פי' הרא"ש

מסוף הקדש תמורה קרי

סוף הקדש לפי שקדושתה

בא מכח אחרת מה תמורה

אפי׳ בטעות כדאמרי׳ בתמורה פ׳ יש בקרבנות

מסורת הש"ם

ל) [עי' תוספות לקמן לג. ד"ה מ"ט דב"ש], ב) [עי מום׳ שם ד״ה וב״הו. ג) וענ׳ מוס עם לי הוב יהן, או נעי מוס' לקמן לג. ד"ה אמר רב פפא וכן כל הסוגיא דהכא מפח דכן כל הסקורים ההכם מפרשי חוספת לקמן) ד) [לקמן ע"ב], ש) לקמן לב:, ו) [שודר בטירות יעב"ד], ו) ב"ל אפרש, יעב"ד], ו) ב"ל אפרש, י) צ"ל יין, ט) שייך לע"ב. י) צ"ל יין, ט) שייך לע"ב. יעב״ן, ל) גי׳ א״מ סגי,

נוסחת הריב"ן

א] בכ"י כתוב כאן גליון ל"א כו': ב] דקלמר ומ"ט דב"ט: ג] השחור: ד] ומההול קלמר: ומהכל ו] להקדיש: ז] אביי אמר לא ס"ד כו' כדמפרש בסוף הס"ד ואח"כ מה"ד ילפינו ים די לחול כי מום די יכפים ליה והשאר ליתא ונראה דעד כאן נמשך הגליון דלעיל במשנה: מז כד מחית: ט] משום דאמר שור שחור שינא ראשון להוי ליה ההוא שור שחור הקדש לכשינה ראשון לשאר כוי: ין דאילו: כן אילו: לן עד פלגא דיומא הכא נמי כו' כל"ל: מז להוי קדוש ולא להוי קדוש כוי: נ] ליה: ס] הוה ליה: ע] אין הכי נמי: פו בההוא: לו שנדר מו דאטעייה הוא לדבוריה:

הגהות הב"ח

(א) במשנה ונה"א אינו הקדש: (3) גמ' הקדש בכוונה הוא הכי נמי אלא משום דאטעייה לדיבוריה: (ג) רש"י ד״ה לדיבורים: (ג) רש" ד"ה הכל נמי וכו׳ מילתל דעליה קאמר הס"ד ולח"כ מ"ה לכך וכו׳: (ד) ד"ה לל לריכל וכו׳ יהל הקדש מהכל ולא משיב כלוס: (ס) ד"ה א"ל אין וכו׳ שחור איכוין אלא להכי קרי: (ו) ד"ה ה"ג והא וכו׳ דאים ליה תרין: (1) ד"ה לא לעולם ב"ש הכא בכוונה הוא :אלא דאטעייה לדיבוריה

הנהות מהר"ב רנשבורג

א] תום' ד"ה מי שנדר בנזיר ונשאל לחכם ואסרו מונה כנ״ל: ב] בא״ד דאל"כ פשיטא הוא דמונה משעה שנדר אלא ע"כ פשטי כנ"ל:

הגהות התוספות 1. ל"ל דמילתא. 2. תיבות משמע הקדש טעות הוי הקדש, נמחק. 3. ז"ל ואין. 4. חיבות או לשון קבלה, נמחק. 5. ז"ל דהא דקחני.

מוסף רש"י

.6. ל"ל דעלו.

. תחלת הקדש מסוף הקדש. מה שבא מכח הקדש, והיינו ממורה בטעות, כדגרסינן בתמורה בפרק יש בקרבנות יחיד (מד.) ר' יוסי בר' יהודה אומר עשה שוגג כמזיד בתמורה ולא עשה שוגג

כמויד במוקדשין, מהי טעמיה דר' יוסי דכתיב יהיה לרבות שוגג כמויד, היכי דמי שוגג כמויד, ר' יוסנן אמר כסבור לומר תמורת עולה ואמר תמורת טעמיה דר' יוסי דכתיב יהיה לרבות שוגג כמויד, היכי דמי שוגג במויד, ר' יוסנן אמר בסבור לומר תמורת עולה ואמר תמורת שלמים דכותה גבי קדשים דלא קדשי כסבור להקדיש שחור והקדיש אדום (ראח־ה בשמו). מי שגדר בגדיר. וסובר שעשה בטירותו והתחיל להתחרט בו והלך ועבר על טירותו ושתה יין ונטמא למחים ואחר כך הלך ונשאל לחכמים

ובים הלל אומרים. הואיל ולא נתקיימו דבריו אין הקדשו קדוש: אולישנא אחרינא ילא לבן בש"א. אותו שחור שינא תחלה אחר הלבן הראשון הוי הקדש וכן דינר וכן חבית של יין: גבו' הכא נמי גבי הקדש לכי מיגליה מילחה. דינה שחור תחלה להוי קדוש ולה השתה כי נפק לבן ברישה דהה לה היגליה מילחה (ג) בו כדקהמר: לכך נהמר

רחשון. דהכי קחמר שחור רחשון

שינה יהה הקדש דמשמע דחית ליה

שוורים שחורין הרבה ועלייהו סמכא

דעתיה דהכי אמר שור שחור לכשילא

ראשון משאר שוורים שחורין יהא

הקדש וכשינה בשחור החר הלבן

הרי יצא ראשון לשאר שוורים שחורין

ואיגלאי מילתא דעליה קאמר ולא

אלבן: והא שור שחור קאמר.

דמשמע דשחור שינה תחילה קודם

ללבן דמי לא עסקינן דלית ליה אלא

חד שחור דוומש"ה קאמר דאם יצא

תחלה יהא הקדש אבל אם הקדימו לבן

לא יהא שחור הקדש: לא לריכא

דאים ליה פרי ופלם. שחורין ואיזה

שיצא תחלה יהא הקדש (ד) הומש"ה

לא חשיב כלום יליאתו של לבן: וב"ה

אומרים א"ר. כדקאמרת דלא חשיב

אלא איזה מן השחורים שיצא תחלה

ליתני שור שחור שיצה ברחשון תחלה

לשחורין אלא כיון דתני שיצא ראשון

משמע דבעי דליפוק שחור ראשון

לכולהו ואפי׳ בריש לבן וכיון דנפיק

לבן תחלה לא כלום הוי: א"ל אין ודאי

הקדש בכוונה הוא. דודאי יולהקדש

שחור איכוין. (ס) ולהכי קרי ליה

הקדש טעות משום דאטעייה לדיבוריה

קמא דהכי הוה ליה למימר שחור

שיצה מביתי רחשון דהוה משמע שיצה

מחלה לשאר שוורים אבל כיון דאמר

שור שחור משמע דלא סמכא דעתיה

אשחור דלבן נמי בכלל שור הוא להכי

קרי ליה הקדש טעות שהטעה דיבורו שאמר שור: יול"א למאי דפרישית

במתני׳ דבש״א דלבן הוי הקדש ילפינן

ליה תחלת הקדש. חוכדמחית איניש

מידי בקדושה מסוף הקדש דהיינו

תמורה שהיא באה מכח הקדש אחר

מה תמורה אפי׳ בטעות כדאמרינן

במסכת תמורה בפרק יש בקרבנות

(ד' יו.) והיה הוא ותמורתו יהיה קודש

וב"ה אומרים (6) אאין הקדש כיצד אמר שור שחור שיצא מביתי ראשון הרי הוא הקדש ויצא לבן בית שמאי אומרים הקדש ובית הלל אומרים אינו הקדש דינר זהב שיעלה בידי ראשון הרי הוא הקדש ועלה כסף בית שמאי אומרים הקדש ובית הלל אומרים אינו הקדש חבית של יין שתעלה בידי ראשונה הרי היא הקדש ועלתה של שמן בש"א הקדש ובה"א אינו הקרש: גמ' בית שמאי אומרים הקדש כו': ים מאי מעמייהו דבית שמאי דילפיגן תחלת הקדש מסוף הקדש מה תמורה יאפי' במעות אף הקדש אפי במעות יובה"א הני מילי תמורה אבל אחותי הקדש במעות לא מחתינן ולב"ש מה אילו אמר ה"ז תחת זה לחצי היום מי הויא תמורה מההיא שעתא אלא עד דמטי חצי היום הוא דהויא תמורה ה"ג לכי מיגליא מילתא יאמר רב פפא לכד נאמר ראשון לכשיצא ראשון והא שור שחור קאמר מי לא עסקינן דלית ליה אלא האי לא צריכא דאית ליה תרין תלתא ובה"א א"כ שיצא בראשון מיבעי ליה א"ל רבא מברניש לרב אשי האי הקדש במעות הוא הקדש בכוונה הוא 🌣 משום דאטעייה לדיבוריה קמא וסברי ב"ש הקדש במעות לא הוי הקדש והתנן יסמי שנדר בנזיר ונשאל לחכמים והתירו והיתה לו בהמה מופרשת תצא ותרעה בעדר אמרו ב"ה לב"ש אי אתם מודים שהקדש במעות הוא ותצא ותרעה בעדר מכלל דסברי ב"ש הקדש במעות הוי הקדש אלא ב"ה הוא דקא מעו סברי מעמייהו דב"ש משום דהקדש במעות הוי הקדש ואמרי להון ב"ש לאו משום הקדש בטעות הוא אלא משום דאטעייה לדיבוריה קמא וסברי ב"ש הקדש במעות לא הוי הקרש תא שמע יהיו מהלכין בדרך

ויקרא שן יהיה לרבות שוגג כמזיד שאם סבור לומר זו תמורת עולה ואמר זו תמורת שלמים או תמורת שלמים ואמר זו תמורת עולה הרי זו תמורה

אף הקדש אפי׳ בטעות שאם סבור להקדיש שחור והקדיש לבן או לבן והקדיש אדום הרי לבן ואדום מוקדשים וב״ה אומרים הני מילי

תמורה משום דאתיא מכח הקדש אבל אחותי מידי בהקדש דמעיקרא הוי חולין בטעות לא מחתינן ליה בהקדש. ולב"ש אמאי הוי שור לבן

ביצך אמר שור שחור שיצא מביתי ראשון הרי הוא הקדש ויצא לבן בש"א הקדש. אית דמפרשי בגמרא מילתאו דב"ש דקאמרי הקדש אלבן קאי משמע הקדש טעות הוי הקדש² דיש לומר דדעתו הוי להקדים [מה] שילא מביתו ראשון ומה שאמר שחור לפי

שטעה והיה סבור שהשחור יצא ראשון הלכך טעותו לא ימנע את ההקדש מלחול על השור שיצא מביתו ראשון ואפילו על הלבן חל ההקדש ואית דמפרשי דשור שחור שיצא אחר הלבן קדוש ואע"ג דלא נפק ראשון מו הבית ומיירי שילא ראשון מן הבית לשאר שוורים שחורים ובגמרא אפרש וכן דינר וחבית יש לפרשו בשני פנים וכי היכי דמפרשי רישה יש לפרש הנך בכי ה"ג ובגמרא "מפרש למה לן הנך בבי דינר זהב וחבית של ישמן: והתוספות השייכים כאן עומדים בדף ל"ג ע"ל מד"ה מאי טעמאן: שנדר בנויר ונשאל לחכם אן מונה במיר ועבר ושתה יין במירותו ונשאל

משעה שנדר. פירוש מי שנדר לחכמים להתיר לו נדרו אפילו לב"ש דאמרי אין שאלה בהקדש אין שאלה במירות כדאמר בפרק הריני מיר מן הגרוגרות (לעיל ט.) אפילו הכי לב"ש לריך שיקבל המירות בלשון טוב וחשוב שראוי לקבל בו מירות אבל יש לשונות הרבה או כינויין דלא הוי קבלה ואפילו ב"ש מודים שאם קבל בלשון גרוע דלא הוי נדר והשתא נשאל לחכם אם הלשון שקבל עליו הוי לשון נזירות או [לשון] קבלה או לא ואסרו חכמים לומר שלשון קבלהי והוא עבר תחלה על מירתו ששתה ביין: מונה משעה שנדר. וכל הימים שעבר בהם עולין לו לימי מירותו ולא קנסינן ליה לחזור ולמנות כימים שמנה בעוד שהיה עובר על נזירותו וע"כ מיירי בשעבר דאל"כ פשיטא הוא דמונה משעה שנדר בן פשטיה דמתני׳ משמע דקתני מונה [משעה] שנדר על הימים שעבר בהן עלוי לימי נזירותו ומשום סיפא דהתני והתירו תני רישה והסרו הע"פ שהם לא אסרו כלום אלא שאמרו לו שבלשון טוב קיבל עליו מירותי:

יהיה לרבות שוגג כמזיד ומפרש ר' יוחנן התם כסבור לומר שור שחור ואמר לבז כסבור לומר תמורת עולה ואמר תמורת שלמים וה"ה נמי כסבור לומר שור שחור יהיה (הקדש) [תמורה] ואמר לבן קדוש וכן במתניתין נמי אי אמר שור שחור נהי אי אכו שוו שווו שיצא מביתי ראשון [יהיה הקדש] ויצא לבן קדוש: ולב"ש מה אילו אמר ה"ז תמורת זו לחצי היום מי הוה תמורה מההיא שעתא. אם אמר ה"ז תמורה כשיגיע חצי היום מלתא דפשיטא דאינה תמורה עד שיגיע הזמז שקבע יאז על פי דבורו למפרע ואז של פי דבורו חלה עליה קדושה מחצות ואילך ה"נ (מי) [לכי] איגלאי מילתא למפרע שיתקיימו דבריו שאמר שור שחור שיצא מביתי יחות שיצא מביתי ראשון תחול קדושה עליו וכ״ז שלא נתקיימו דבריו אין כאן קדושה כלל. ולא דמי לתמורת טעות דהתם אני מקיים דבריו מה שהוציא בפיו ואע"ג דאין פיו ולבו שוין גזרת הכתוב הוא דהויא תמורה אבל לשנות מה שהוציא דקדוש בתמורה. אמר ר"פ לכך נאמר ראשון לכשיצא ראשון כלומר ודאי מתמורה לא מצי ב"ש למילף לשנות מה שהוציא בפיו אלא טעמא דב״ש משום דמתרצי לדבוריה הכי שור שחור שיצא הכי שוו שוווו שיצא מביתי ראשון לשחורים קדוש והול"ל אלא אמר . ר״פ אלא משום דלא הוזכר אמורא בתירוץ ראשון (הוא) לא קאמר אלא: לא צריכא דאית ליה תרין ותלת: ה"ג וב"ה א"כ שיצא ראשון מבעי ליה אבל מדקאמר מביתי צא מן הבית תחילה. הא שור שחור קאמר ומי לא עסקי' דלית ליה אלא האי וכיון שאין . בביתו אלא שור שחור א׳ ראשון לשחורים: האי הקדש בכוונה הוא ואמאי שדיבורו אינו משמע כל כך להדיא כמו שב״ש מפרשים אותו ולהכי קרו ליה הקדש בטעות כלו׳ ירה הקוש בטעות כלד הקדש שדומה קצת לטעות אנו מפרשים דבריו דלא הוי טעות וקדוש. מי דאיז שאלה בנזיר לעולם וכן בפרקין דהיו מהלכין . בדרך וא' בא כנגדן סברי התרה לדידהו מיירי שנדר

שיצא עכשיו הקדש טו[מדאמר] שור שחור שיצא ראשון ליהוי הקדש לכשיצא ראשון לשאר שוורים שחורים שיצאו אחריו מן הרפת מידי דהוה אתמורה שאילו לגבי תמורה שאמר הרי זה תחת זה תמורה לחלי היום מי הוי תמורה מההיא שעתא דקאי בה אלא לא הוי ממורה עד לודמטי פלגא [דיומא] דאמר הכא נמי לא איגליא מילתא עד דנפיק שחור מקמי הנך שחורים דקיימי ברפת מו ולא ליהוי קדוש לבן כלל: אמר רב פפא לכך נאמר ראשון. דכל מאן דילא ראשון בין שחור בין לבן ליהוי קדוש: ה"ג והא שור שחור קאמר דמי לא עסקינן דאים (1) שביה סרין או סלם לא לריכא דלים ליה אלא האי. והא שור שחור קאמר ומדקאמר שור שחור ש"מ דלא ניחא ליה לקדושי אלא שחור והאי דקאמר ראשון משום דהוו ליה חרי חלחא שחורין וקאמר דההוא שחור דנפק קמא מבינייהו ליהוי קדוש ולא אחר: נא לריכה דלים ליה שחור אלה חד. והלכך האי דאמר ראשון משום דניחא ליה דכל מאן דנפיק ברישא או שחור או לבן להוי קדוש. וב"ה סברי א״כ דניחא ליה דקדיש נמי לבן לימא שילא בראשון אלא מדאמר ראשון ש״מ דאי נפיק [שחור] ראשון ניחא ליה לקדושי אבל בלבן לא ניחא ליה והוה ליה טעות הקדש וכל טעות בהקדש אינו הקדש: א"ל רב אחא מברניש לרב אשי האי הקדש בטעות הוא הקדש בכוונה הוא. דכיון דאמרת דלכך אמר ראשון דדעתיה להקדיש כל מי שיצא ראשון מחלה בין לבן בין שחור הוה ₪ הקדש בכוונה ואמאי קרי ליה הקדש בטעות: שהכי נמי דהקדש בכוונה הוא. אלא להכי קרי ליה הקדש טעות משום דאמר שחור דילא ברישא דאטעייה שלההוא דיבורא קמא דמיחזי כמאן דלא ניחא ליה לקדושי אלא שחור: וסברי ב"ש הקדש בטעות לא הוי הקדש. דמדקא מוקמת לה בכגון דאית ליה כוונה אלמא דאית להו לב"ש דהקדש טעות לא הוי הקדש והא תנן בהאי פירקא לקמן מי שנדר בנזיר ונשאל לחכמים לפי 🗈 שנדר ב והתירו לו אם היתה לו בהמה מופרשת תצא ותרעה בעדר עם שאר בהמות חולין לפי שאין בה 📭 קדושה כלל: א**מרו להם ב״ה** ל**נ"ש.** עכשיו חזרתם להורות כדברינו דהקדש טעות אינו הקדש כגון זו שבשעה שהפרישה היה סבור שהוא נזיר וטעה ואתם אומרים שאינו הקדש ותנא ותרעה בעדר. ומדקאמרי להו ב"ה הכי ש"מ דשמיע להו מינייהו דב"ש דאינהו אמרי דהקדש טעות הוי הקדש: לא **לעולם ב"ש** סברי דהקדש טעות אינו הקדש והכא ב"ה הוא דטעו. דאינהו סברי כן דאמרי גבי שור שחור דהוי הקדש משום דהקדש טעות הוי הקדש וקאמרי להו ב"ש לאו להכי שאמרי דהוי הקדש דלדידן ס"ל דהקדש בטעות לא הוי הקדש אלא הכא בכוונה (ו) דאטעייה יו לדבוריה קמא כדלעיל:

ואחד

. נזיר והתירו החכם וא״ל שאין בלשון הזה לשון נזירות: היתה לו בהמה מופרשת תצא ותרעה בעדר דהפרשה בטעות הוא ומדקאמר להו ב״ה לב״ש אי אתם מודים בוה שהוא הקרש בטעות מכלל דטעמיה דב״ש דהקדש בטעות הוי הקדש וילפי׳ מתמורה ואמרי׳ ליה ב״ש לאו הקדש בטעות הוא אלא דאטעייה לדיבוריה ומה שהשיבו ב״ש במתני׳ אי אתם מודים שאם קרא לט׳ עשירי וכר׳. השיבו להם לפי טעמם וכה״ג אשכחן ריש מסכת נדה. ולמאי דקאמר טעות וקא